

PŘIJÍMAČKY 2025

LATINA V POJMECH

VÝUKOVÁ ŘADA

CEREBRO

E-UČEBNICE VE FORMÁTU PDF

✓ **PŘÍPRAVA NA PŘIJÍMAČKY
LÉKAŘSKÝCH FAKULT**

✓ **LATINSKÁ A ŘECKÁ
TERMINOLOGIE**

✓ **VHODNÉ PRO RYCHLÉ
ZOPAKOVÁNÍ UČIVA**

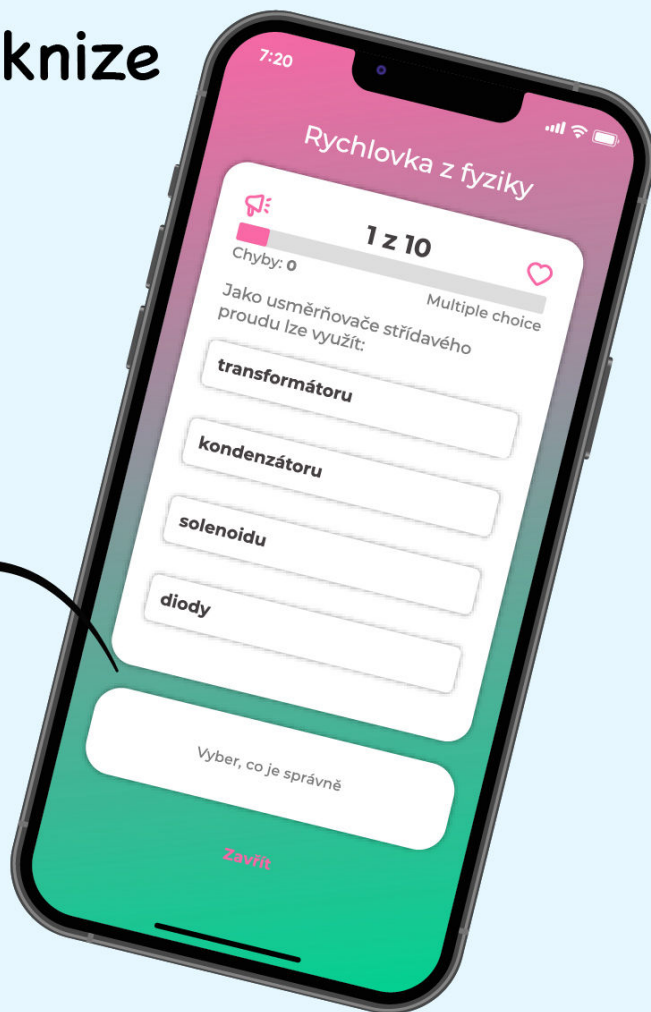
edu

www.edufox.cz

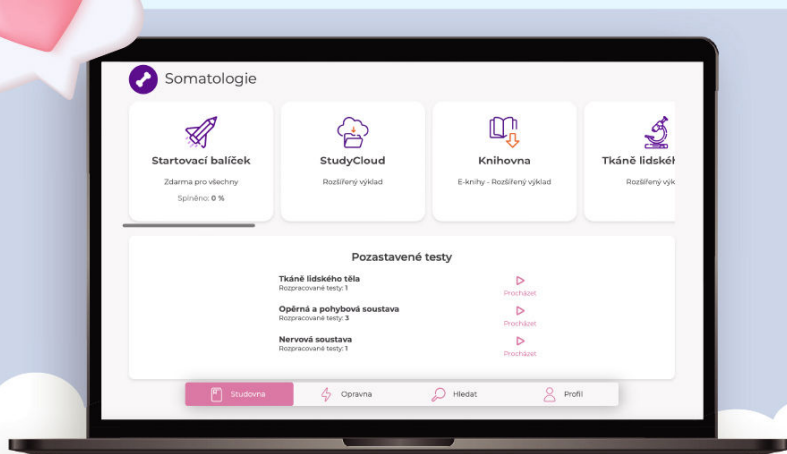
Aplikace Cerebro

doporučujeme k této e-knize

 Zdarma stáhnete v
App Store a **Google Play**

2. Webovou aplikaci najdete na
adrese www.cerebroapp.cz

Autor

MUDr. Vojtěch Hrček

MUDr. Vojtěch Hrček je absolventem 3. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy, kde vystudoval obor všeobecné lékařství.

Anotace

Děkujeme, že jste si na našem e-shopu www.edufox.cz vybrali právě tuto elektronickou učebnici. Věříme, že vám bude cenným průvodcem při překonávání studijních výzev.

Tato kniha poskytuje přehledný a snadno pochopitelný úvod do lékařské terminologie.

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv **zakázány**.

MUDr. Vojtěch Hrček

Latina v pojmech

1. vydání

(c) Mercury Synergy s.r.o.

Foto na obálce (c) Mercury Synergy s.r.o.

Ilustrační materiály v publikaci (c) Mercury Synergy s.r.o.

Vydala Mercury Synergy s.r.o.

Antonína Petrofa 2104/9, 500 09 Hradec Králové

1. vydání, Hradec Králové 2025

Obsah

TEORETICKÁ ČÁST:

- **Latinské předložky**
- **Číslování**
- **Přehled nejdůležitějších latinských prefixů**
- **Tvoření slov pomocí řeckých a latinských předpon a přípon, skládání slov**
 - *Přehled nejběžnějších řeckých předpon*
 - *Předpona (původní částice)*
 - *Řecké sufixy*
 - *Přehled latinských a řeckých předpon*
 - *Složená slova (příklady)*
 - *Složky stojící nejčastěji na prvním místě*
 - *Složky stojící nejčastěji na druhém místě*
 - *Hybridy*

PRAKTICKÁ ČÁST:

- **Farmacie**
 - *Nejdůležitější lékové skupiny*
 - *Recepturní fráze a jejich zkratky*
- **Anatomie**
 - *Lidská kostra*
 - *Kostra hlavy*
 - *Kostra dolní končetiny*
 - *Trávicí trubice*
 - *Poloha útrobu I*
 - *Poloha útrobu II*

SLOVNÍK:

- **Slovník řecko-český**
- **Slovník česko-řecko-latinský**
- **Slovník latinsko-český**
- **Latinské fráze**

TEORETICKÁ ČÁST

Latinské předložky

Předložky s akusativem:

- **ad** – k, do, u
- **ante** – před
- **circum** – okolo
- **contra** – proti
- **extra** – mimo
- **in** – do
- **infra** – za, mimo
- **inter** – mezi
- **intra** – uvnitř
- **per** – skrz
- **post** – po
- **prae** – před
- **praeter** – kromě
- **propter** – pro
- **sub** – pod
- **super** – nad
- **supra** – nad
- **trans** – přes
- **ultra** – za

Předložky s ablativem:

- **a, ab** – od, z
- **cum** – s
- **de** – o, shora dolů
- **e, ex** – z
- **in** – v
- **pro** – k, pro
- **sine** – bez
- **sub** – pod

Číslování

ČÍSLOVKY ZÍKLADNÍ: LATINSKÉ | ŘECKÉ

- **1:** unus, una, unum – jeden, jedna, jedno | heis, mia, hen
- **2:** duo, duae, duo – dva, dvě, dva | dyo
- **3:** tres, tria – tři | treis
- **4:** quattuor | tettares
- **5:** quinque | pente
- **6:** sex | hex
- **7:** septem | hepta
- **8:** octo | okto
- **9:** novem | ennea
- **10:** decem | deka
- **11:** undecim | hendeka
- **12:** duodecim | dódeka
- **13:** tredecim | treis kai deka
- **14:** quattuordecim | tettares kai deka
- **15:** quindecim | pentekaideka
- **16:** sedecim | hekkaideka
- **17:** septendecim | heptakaideka
- **18:** duodeviginti | októkaideka
- **19:** undeviginti | enneakaideka
- **20:** viginti | eikosi
- **21:** viginti unus (unus et viginti) | heis kai eikosi
- **22:** viginti duo (duo et viginti) | dyo kai eikosi
- **28:** duodetriginta | októ kai eikosi
- **29:** undetriginta | ennea kai eikosi
- **30:** triginta | triákonta
- **40:** quadraginta | tettarakonta
- **50:** quinquaginta | pentékonta
- **60:** sexaginta | hexékonta
- **70:** septuaginta | hebdomékonta
- **80:** octoginta | ogdoékonta
- **90:** nonaginta | enenékonta
- **98:** nonaginta octo | októ kai enenékonta
- **99:** nonaginta novem | ennea kai enenékonta
- **100:** centum | hekaton
- **101:** centum unus | heis kai hekaton
- **200:** ducenti, -ae, -a | diákosioi
- **300:** trecenti, -ae, -a | triákosioi
- **400:** quadringenti, -ae, -a | tetrakosioi
- **500:** quingenti, -ae, -a | pentakosioi

- **600**: sescenti, -ae, -a | hexakosioi
- **700**: septingenti, -ae, -a | heptakosioi
- **800**: octingenti, -ae, -a | oktakosioi
- **900**: nongenti, -ae, -a | enakosioi
- **1000**: mille | chílíoi
- **2000**: duo milia
- **3000**: tria milia
- **10 000**: decem milia
- **100 000**: centum milia
- **1 000 000**: decies centena milia

Číslovky řadové | Číslovky podílné | Příslovce násobná

- **secundus, alter** – druhý | **bini** – po dvou | **bis** – dvakrát
- **tertius** – třetí | **terni** – po třech | **ter** – třikrát
- **quartus** – čtvrtý | **quaterni** – po čtyřech | **quater** – čtyřikrát
- **quintus** – pátý | **quini** – po pěti | **quinqües** – pětkrát
- **sextus** – šestý | **seni** – po šesti | **sexies** – šestkrát
- **septimus** – sedmý | **septeni** – po sedmi | **septies** – sedmkrát
- **octavus** – osmý | **octoni** – po osmi | **octies** – osmkrát
- **nonus** – devátý | **noveni** – po devíti | **novies** – devětkrát
- **decimus** – desátý | **deni** – po deseti | **decies** – desetkrát
- **undecimus** – jedenáctý | - | -
- **duodecimus** – dvanáctý | - | -
- **tertius decimus** – třináctý | - | -
- **quartus decimus** – čtrnáctý | - | -
- **quintus decimus** – patnáctý | - | -
- **sextus decimus** – šestnáctý | - | -
- **septimus decimus** – sedmnáctý | - | -
- **duodevicesimus** – osmnáctý | - | -
- **undevicesimus** – devatenáctý | - | -
- **vicesimus** – dvacátý | - | -

Násobná příslovce mají jeden tvar a zůstávají beze změny.

- **1/3** – tertia pars (jedna třetina)
- **1/4** – quarta pars (jedna čtvrtina)

Pokud je čitatelem číslo větší než 1, vypouští se plurál slova „pars“:

- **2/5** – duae quintae (dvě pětiny)
- **4/9** – quattuor nonae (čtyři devítiny)

Pokud je jmenovatel o jednu větší než číselník, udává se obvykle pouze číselník, zatímco jmenovatel je nahrazen slovem „partes“:

- **3/4** – tres partes (tři čtvrtiny)
- **9/10** – novem partes (devět desetin)

Polovina se vyjadřuje slovem **dimidium** nebo **dimidia pars**.

Přehled nejdůležitějších latinských prefixů

a, ab, abs – od, oddálení

- Příklady: ab-ducere (odvádět), abs-tinentia (zdrženlivost), a-movere (odstranit)

ad, af, ap – při, k, v, do

- Příklady: ad-ducere (přivádět), as-similatio (přizpůsobení se), ac-celeratio (zrychlení)

circum – kolem

- Příklady: circum-ducere (vodit kolem), circum-scriptus (opsaný do kruhu)

cum, com, con, cor, col – s, se

- Příklady: col-lapsus (zhroucení), com-positio (skladba), con-trahere (stahovat)

de – s, z, pro, od

- Příklady: de-scendere (sestupovat), de-formatio (deformace), de-trahere (stáhnout)

di(s) – roz-, ne

- Příklady: dis-iunctus (rozdělený), dis-similis (nepodobný), dis-tribuere (rozdělovat)

e, ex, ef, ec – z, ze, vy-

- Příklady: ex-tractum (výtažek), e-molliens (změkčující), e-ducere (vyvést)

extra – mimo, vně

- Příklady: extra-uterinus (mimoděložní), extra-systole (extrasystola)

in, im, i, ir

- **1) v, na**

- Příklady: in-fusum (nálev), in-iectio (injekce), ir-rigatio (výplach), im-pressio (vtisknutí)

- **2) předpona vyjadřující zápor – ne**

- Příklady: in-divisibilis (nedělitelný), im-mobilis (nepohyblivý)

infra – pod

- Příklady: infra-scapularis (pod lopatkový), infra-orbitalis (podočnicový)

inter – mezi

- Příklady: inter-osseus (mezikostní), inter-stitium (mezera)

intra – uvnitř

- Příklady: intra-muscularis (nitrosvalový), intra-cranialis (nitrolebeční), intra-venosus (nitrožilní)

ob, oc, op, os – před, za, pro

- Příklady: ob-ducere (pokrývat), op-positus (protivný)

per – přes, skrze

- Příklady: per-forans (prostupující), per-acutus (přeostrělý), per-tussis (černý kašel)

prae – před

- Příklady: prae-vertebralis (předobratlový), prae-natalis (předporodní), prae-scriptio (předpis)

pro – před, za

- Příklady: pro-cessus (výběžek), pro-lapsus (výhřez), pro-minens (vyčnívající)

re, red – opět, znovu

- Příklady: re-laxatio (ochablost), re-cidivus (návrtný), re-infectio (nová nákaza)

se, sed – roz, od

- Příklady: se-paratio (odloučení), se-cemere (vyučovat), se-cretum (výměšek)

sub, suf, sup, sus – pod

- Příklady: sub-cutaneus (podkožní), sup-positorium (čípek), sub-stantia (hmota)

super, supra – nad

- Příklady: super-aciditas (překyselení), super-ciliaris (nadočnicový)

trans – přes, za

- Příklady: trans-fusio (přelévání, transfúze), trans-versus (příčný), trans-ferre (přenášet)

Doporučená literatura

Latina

- Seinerová, Vlasta: **Latina pro střední školy I**, Fortuna, Praha 2000
- Seinerová, Vlasta: **Latina pro střední školy II**, Fortuna, Praha 1997
- Kábrt, Jan - Chlumská, Eva: **Úvod do lékařské terminologie**, SPN, Praha 1978
- Kábrt, Jan - Kábrt, Jan: **Lexicon medicum**, Avicenum, Praha 2001

MUDr. Vojtěch Hrček

Latina v pojmech

1. vydání

(c) Mercury Synergy s.r.o.

2025